

Joanna Joachimiak-Prażanowska

Leksyka osobliwa, nigdzie – poza
„Kurierem Wileńskim” – nienotowana

1. Wstęp

O polszczyźnie północnokresowej wiemy już wiele (zob. m.in.: Sawaniewska-Mochowa 1991: 223-254, 1995: 265-282; Kurzowa 1993; Mędelska 1993, 1999, 2000, 2001; Masojć 2001; por. także prace zbiorowe: Porayski-Pomsta 1999; Rieger 1999), wciąż pojawiają się interesujące i wartościowe opracowania o jej historii i stanie obecnym (Sawaniewska-Mochowa 2002; Zielińska 2002; Karaś 2002; Mędelska 2004; Mędelska, Marszałek 2005), jednak temat na pewno jeszcze nie został wyczerpany. Ciągłe brakuje np. prac poświęconych wileńskiemu wariantowi języka polskiego w dwudziestoleciu międzywojennym¹.

W życiu kulturalnym Wilna, stolicy kresów północno-wschodnich, w ciągu ostatnich niespełna dwóch stuleci były okresy rozkwitu i upadku. Miały one ścisły związek z wydarzeniami politycznymi i ukształtowanymi w ich wyniku warunkami egzystencji narodowej.

Po upadku państwa polskiego nastąpił okres zaborów. W latach 1772-1795 całe niemal dawne Wielkie Księstwo Litewskie z ośrodkiem w Wilnie stało się częścią imperium rosyjskiego. Na zdobytym obszarze władze carskie rozpoczęły stopniową realizację polityki rusyfikacyjnej, która nasilała się z biegiem lat. Zgodnie z programem upowszechniania kultury rosyjskiej przy-

¹ Por. m.in. dwie obszerniejsze prace z tego okresu: Turska 1930a: 219-225 i Szwed 1931 oraz artykuły: Nitsch 1925: 25-32; Sykułski 1935/36: 9-11 i Pizło 1936/37: 12-18. Ta ostatnia pozycja dotyczy wprowadzie języka polskiego na Wileńszczyźnie, czyli polszczyzny wileńskiej w sensie geograficznym, ale traktuje o języku polskim wyrosłym na gruncie litewskim, ma zatem cechy wariantu kowieńsko-żmudzkiego (tej też „litewskiej”, odmiany języka polskiego dotyczą np. niewielkie artykuły piszącej w okresie międzywojennym badaczki zamieszkującej Litwę Kowieńska; Szwejkowska 1929: 71-75, 1934: 183-184).

stapiono do likwidacji polskich szkół (zob. Kosman 1992: 265-266; Kurzowa 1993: 24). Mimo to jeszcze przez pierwsze trzydziestolecie XIX wieku szkolnictwo polskie wraz z centrum kultury w Wilnie zachowało swój narodowy charakter.

Kłęska powstania listopadowego (1831 r.) wzmogła falę represji, które po powstaniu styczniowym (1863 r.) wręcz sparaliżowały życie kulturalne miasta. Uderzały one nie tylko w dobra kultury, lecz – przede wszystkim – w ludzi. Wprowadzono zakaz używania języka polskiego, jego zaś miejsce zajął rosyjski. Zlikwidowano istniejące jeszcze polskie szkoły, które – zdaniem władz carskich – „szerzyły buntowniczego ducha i rozpowszechniały mrzonki o przywróceniu Polakom utraconej państwowości” (Zasztowt 1997: 58). Ich miejsce zajęły szkoły rosyjskie. Wszelkie przejawy walki o utrzymanie i rozwój ogniska polskości, jakim było Wilno, szybko i skutecznie tłumiono.

Pozycję zajmowaną w omawianym okresie przez język i literaturę polską wśród wykładanych w szkołach średnich przedmiotów L. Zasztowt określił następująco:

„W porównaniu z zakresem programu nauczania języka i literatury rosyjskiej, język polski był zaledwie tolerowany. Literatura polska służyła głównie do egzemplifikacji definicji rodzajów piśmiennictwa. Korzystano z niej, opierając się na wybranych fragmentach zamieszczonych w wypisach szkolnych. Język polski jako przedmiot traktowano jako swego rodzaju «mowę tubylców», którą należało zachować tylko w takim stopniu, jaki był niezbędny, do czasu, aż «podbite plemiona» w dostatecznym stopniu opanują język zdobywców. Można sądzić, że do momentu likwidacji przedmiotu w 1840 r., jedynie dzięki dawnym polskim nauczycielom nauczanie języka polskiego zachowało pewien poziom” (Zasztowt 1997: 260-261).

Po rewolucji lutowej w Rosji w 1905 r. władze carskie wprowadziły pewien liberalizm. Uchwalono konstytucję, na Wileńszczyźnie zaczęły się pojawiać druki, czasopisma i książki w języku polskim. Niestety, tę ledwie zapoczątkowaną – po latach ucisku carskiego – działalność kulturalną Polaków przerwał wybuch I wojny światowej (1914). Okupacja niemiecka ponownie wyniszczyła stolicę Wileńszczyzny niemal we wszystkich sferach życia.

Dopiero dwudziestolecie międzywojenne przyniosło znaczną poprawę sytuacji społeczno-ekonomicznej Polaków. Ich dążenie do rozwijania polskiej kultury i umacniania pozycji języka polskiego w Wilnie i na Wileńszczyźnie zaowocowało wskrzeszeniem Uniwersytetu im. Stefana Batorego. Już w 1920 r. w Wilnie prężnie działały teatry. Obok operetki wileńskiej, a od 1928 r. także rozgłośni radiowej szczególnie silny był Związek Zawodowy Literatów z pre-

zesem prof. Stanisławem Pigoniem. Skupiał on wielu znakomitych pisarzy i poetów. Pomyślny okres przeżywała także prasa wileńska. Spośród ważniejszych polskich tytułów rozchodzących się wówczas w Wilnie należy wymienić: „Ekspress Wileński” – wydawany od 1923 r., „Kurier Wileński” – od 1924 r. oraz „Słowo” – od 1922 r. (zob. Szostakowski). W ramach walki Polaków o poprawność języka narodowego dzienniki wileńskie chętnie użyczały swych łamów naukowcom. Lingwiści konsekwentnie piętnowali naleciałości minionej epoki utrzymujące się w języku polskim.

Dwudziestolecie międzywojenne było zatem okresem, w którym inteligencja wileńska starała się oczyścić swą polszczyznę z obcych naleciałości i zdecydowanie opowiadała się za zbliżeniem północnokresowego dialektu kulturalnego² do języka ogólnopolskiego.

Tu chciałabym przedstawić szczególną część słownictwa osobliwego wyekscerpowanego z „Kuriera Wileńskiego” (dalej: KW)³ wydawanego w latach 1924-1939.

Jest to leksyka niezarejestrowana w żadnym z polskich słowników definicyjnych (SL, SWil, SWar, SJPDOR)⁴, nieobecna też w słownikach przekładowych i innych źródłach leksykograficznych. Nie odzwierciedlają jej poradniki językowe z II połowy XIX i początków XX wieku (por. Walicki 1879; Szczerbowski-Wieczór 1881; Czarkowski 1909; Łętowski 1915; Krasnowolski 1919; Kryński 1920; Szwed 1931; Sawaniewska-Mochowa 1990; Kurzowa 1993).

² Terminem *dialekt kulturalny* posługuję się tu w takim rozumieniu, jakie zaproponowała Z. Kurzowa (1985: 106).

³ „Kurier Wileński” to niezależny dziennik demokratyczny, który wychodził codziennie z wyjątkiem dni poświęconych. Należał do gazet o często zmieniającym się, zawsze jednak stosunkowo dużym formacie. Pismo było adresowane do szerokiego grona zamieszkujących Wilno Polaków. Na łamach KW dominowały wiadomości polityczne, zarówno z Polski, jak i z zagranicy. Publikowano streszczenia rozmaitych wystąpień i przemówień, drukowano wywiady z ważnymi osobistościami, przedstawicielami Rządu Polskiego, Sejmu i Senatu. Stosunkowo dużo miejsca zajmowało w dzienniku życie gospodarcze powiatu wileńskiego. W trosce o czytelnika przedstawiano np. cenniki na artykuły spożywcze, przetwory naftowe i inne. W gazecie systematycznie zamieszczano informacje ze sprawozdań sądowych, kulturalne, sportowe i rozmaite ogłoszenia. Prowadzono tzw. kolumnę literacką, w której publikowano utwory zarówno znanych, jak i początkujących polskich literatów (zwłaszcza poetów). Jako dodatek do pisma przez pierwszy wojenny miesiąc wychodził „Kurier Wieczorny”, który na bieżąco informował czytelników o wydarzeniach z linii frontu. W październiku 1939 r. zawieszono wydawanie gazety na niespełna miesiąc. W okresie międzywojennym KW redagowało wiele osób. Stanowisko redaktora naczelnego i zarazem wydawcy piastował Aleksander Kleczkowski.

⁴ Wykaz skrótów znajduje się na końcu artykułu.

Brakuje jej też w obszernych monografiach traktujących o powojennej polszczyźnie północnokresowej (Mędelska 1993, 1999, 2000, 2001; Masojć 2001).

2. Leksyka

autowanie ‘jazda samochodem (?); prowadzenie samochodu (?)’: *Następuje śniadanie (och jaka szynka, po tych 4,5 godzinach autowania*⁵) – 28/120/3⁶;

bałałajkowy ‘przym. od ros. bałałajka (rodzaj mandoliny o trzech strunach)’: [...] *odbędzie się [...] koncert słynnego w Polsce zespołu bałałajkowego* – 29/240/2; [...] *występy Rosyjskiego artystycznego zespołu bałałajkowego* [...] – 29/30/3 oraz 31/90/2, 36/80/10;

bieg sprinterowski ‘bieg krótkodystansowy’: *Każdy z zawodników musi [...] odbyć [...] biegi sprinterowskie [...], biegi 400 i 1500 mtr* – 28/220/4;

bilet wejścia ‘bilet wstępu’: *A koszt niewielki, bo zaledwie dwa złote za bilet wejścia* – 24/77/3;

dom poprawy ‘dom poprawczy, poprawczak’: *Bykowski został skazany na 3 lata domu poprawy* – 27/140/3;

dozorczany ‘nadzorujący’: [...] *z inicjatywy Inspektoratu Pracy w Wilnie zwołana zostanie komisja dozorczana* [...] – 28/50/6;

egzotikus ‘człowiek pochodzący z ciepłych krajów’: *Ale to Ameryka. Tak z miejsca wszystkich egzotikusów z pod prawa wyjąć nie można* – 24/2/2;

ESJPBa rejestruje tylko przym. *egzotyczny* z łc. *exōticus* ‘cudzoziemski’;

egzotyzm ‘egzotyka’: [...] *jawi się z powrotem z dziełem [...] pełnym na pierwszy rzut oka uderzającego egzotyizmu* [...] – 27/1/3;

fotoskład ‘sklep sprzedający sprzęt i materiały fotograficzne’: [...] *nowoczesną [...] kamerę miniaturową „Kodak”* [...] *żądać w fotoskładach* – 39/130/8; w tym znac. źródła nie notują;

generzastępstwo ‘przedstawicielstwo główne (?)’: *Maszynę do pisania wprost z generzastępstwa na Polskę dostaniesz* [...] – 39/70/8;

inwestygacyjny ‘śledczy, badawczy’: [...] *nota ta zawiera również bezpośrednie żądania wysłania komisji inwestygacyjnej do Węgier* – 28/20/2; polskie słowniki definicyjne rejestrują jedynie *inwestygacja* ‘badanie, dochodzenie śledcze’⁷ (SWil – bez kwalif., SWar – mało używ., SJPDOR – daw.);

mączka mleczna ‘mleko w proszku’: *Mączka mleczna jest najodpowiedniejszym pokarmem dla niemowląt* [...] – 25/119/3;

⁵ Wydaje się, że jest to raczej efemeryda niż twór autorski, indywidualny.

⁶ Liczby oznaczają kolejno: rok wydania KW, numer, stronę.

⁷ Jest to latynizm: *investigatio* ‘śledzenie’ (SWOWN).

międzyplanetowy ‘międzyplanetarny’: [...] *znowu głowią się nad wynalezieniem komunikacji międzyplanetowej* [...] – 29/220/3;

nerwaty ‘nerwowy’: *Nie bądźcie takie nerwate* [...] – 24/139/2;

odterminowanie ‘przesunięcie terminu (na później)’: [...] *zwrócił się z prośbą do Magistratu o odterminowanie opłaty podatku do dnia 1 czerwca r. b.* – 25/110/3;

pociąg ratunkowy ‘pociąg sanitarny’: [...] *stale są przygotowywane pociągi ratunkowe w każdej chwili do niesienia pomocy* – 27/140/4;

prymitowany ‘prymitywny’: *Na poręczach łóżka i dwóch prymitowanych krzesel zwisają cząstki mieszanej garderoby* – 24/147/3;

przystan ‘przystanek’: [...] *sytuację wykorzystują złodzieje, którzy na przystaniach obrabowują cisnącą się do tramwaj publiczność* – 24/107/4⁸;

pyjama ‘dwuczęściowy strój do spania’: *O strojach* [...] *pisać nie umiem. Wiem tylko że jej pyjama* [...] *wywołała między starszymi paniami rewolucję* – 24/4/2; *W dziale męskim: palta zimowe, pyjamy, ubrania sportowe* [...] – 24/131/1 i 25/30/2; rzecz. *pidżama* – rejestrowany od około 1930 – pochodzi od ang. wyrazu *pyjamas* ‘rodzaj spodni hinduskich’, który z kolei jest pożyczką ze źródła ind. (ESJPBa); w KW mamy franc. (graficzną) postać wyrazu: *pyjama*;

radjoświecący ‘fluorescencyjny’: *20 zł* [...] *może zarobić każdy sprzedaż radjoświecących obrazów* [...] – 27/140/4; niewykluczone, że jest to rusycyzm: *падуосветовой*;

rozterminować ‘rozłożyć na raty’: *Tereny leśne* [...] *sprzedamy na bardzo dogodnych warunkach z rozterminowaniem zapłaty* – 28/1/6;

ruszać się jak mucha w śmietanie ‘ruszać się jak mucha w smole’: *W [władze] ciężkiej Blum, ruszając się po ringu jak mucha w śmietanie wywalczył wynik remisowy* [...] – 39/30/2;

sowbandyta ‘bandyta sowiecki’: *Dzika zemsta sowbandytów* – 25/1/1; wyraz wygląda na rusycyzm, por.: *совбандум* (skrót od *советский бандум*), ale nie rejestrują go żadne słowniki języka rosyjskiego, także te najnowsze, zawierające już – opatrzone kwalif. *pogard.* – hasła z członem *сов*⁹; może to być rusycyzm z lat 20. albo też polski nowotwór naśladujący popularne skrótowce radzieckie; **specyfistyczny** ‘specyficzny’: [...] *dzięki specyfistycznym warunkom* [...] *wybory te wstrząsnęły* [...] *psychiką ludności* [...] – 31/1/2; efemeryda lub wykolejenie;

⁸ Z lektury tekstu nie wynikało, by mogło tu chodzić o tramwaj wodny (wówczas termin *przystan* byłby tu uprawniony).

⁹ Np. *совден* ‘radziecki system państwowy’, *совково* ‘po radziecku’, *совок* ‘Związek Radziecki’ (dosł. ‘szufelka-śmietniczka’), por. BSRŻ.

spółredaktor ‘współredaktor’: *Kierowniczką literacką została Eliza Orzeszkowa [...], wreszcie spółredaktorem niejaki Darjusz Bagnicki – 28/40/4; źródła nie notują (tylko w SWil informacja, że wyrazów na spół... należy szukać pod współ..., ale hasła współredaktor brak); w KW jednostka przestarzała; stacja policyjna* ‘posterunek policji’: *Na stacji policyjnej tłómaczył się on, że nie zamierzał skraść ubrania [...] – 24/53/4;*

szatnik ‘garderobiany (?)’, **szatniarz** (?): *Potrzebny szatnik z kaucją [...] – 25/290/4; szatnik* źródła nie rejestrują, tylko SEJP wymienia wśród derywatów od *szata*: *szatny, szatnik, szatniczy*, ale nie podaje znac.; *szatniczy, szatny* w SL ‘ten, co ma dozór nad szatami, nad garderobą’; w SWar *szatniczy, szatny* ‘ts.’ i – w uwagach o pochodzeniu – informacja: od domniemanej postaci *szatnik; prawdopodobnie archaizm;

wyszkoleniowy ‘szkoleniowy’: *[...] akcja wyszkoleniowa Ośrodka [...] jest prowadzona w kierunku szkolenia niestowarzyszonych – 39/160/3; [...] wstrzymuje wydawanie biletów [...] dla grup udających się na zbiórki wyszkoleniowe, obozy i kursy – 39/210/2 i 39/250/5 (2 razy).*

3. Podsumowanie

Wśród osobliwości leksykalnych napotkanych w „Kurierze Wileńskim” wydawanym w dwudziestoleciu międzywojennym mamy 28 jednostek nigdzie – poza naszym źródłem – niepotwierdzonych (łącznie 36 wystąpień).

Liczba wystąpień tekstowych interesujących nas jednostek nie była duża. W ekscerpce zdecydowanie dominują poświadczenia jednokrotne: 25 leksemów pojawiło się tylko raz. Nieco większą frekwencją odznaczały się trzy jednostki: *bałałajkowy* i *wyszkoleniowy* (4 cyt.) oraz *pyjama* (3 cyt.).

W wyekscerpowanym materiale znalazło się 6 analizmów słownikowych (*bieg sprinterowski, bilet wejścia, dom poprawy, mączka mleczna, pociąg ratunkowy, stacja policyjna*) i 1 frazeologizm (*ruszać się jak mucha w śmietanie*).

Wskazane jednostki, jak już wiadomo, nie zostały nigdzie – poza KW – poświadczone. Redaktorzy, posługując się tą specyficzną leksyką, musieli jednak mieć świadomość, że jest ona właściwie rozumiana przez czytelników. Używanie przez nich takiego słownictwa może świadczyć, że w okresie międzywojennym było ono na kresach północno-wschodnich w (ograniczonym?) obiegu. Wskazana leksyka uzupełnia istniejące wykazy polskich zasobów słownikowych, które są skromne i niepełne właśnie w części dotyczącej dwudziestolecia międzywojennego.

Wykaz skrótów słowników

BSRŻ	Мокиенко В. М., Никитина Т. Г., <i>Большой словарь русского жаргона</i> , Санкт-Петербург 2000.
ESJPBa	Bańkowski A., <i>Etymologiczny słownik języka polskiego</i> , t. 1-2, Warszawa 2000.
SEJP	Brückner A., <i>Słownik etymologiczny języka polskiego</i> , Warszawa 1993.
SJPDOR	Doroszewski W. (red.), <i>Słownik języka polskiego</i> , t. 1-10, Warszawa 1958-1968.
SL	Linde S. B., <i>Słownik języka polskiego</i> , t. 1-6, Warszawa 1807-1814.
SWar	Karłowicz J., Kryński A. A., Niedźwiedzki W., <i>Słownik języka polskiego</i> , t. 1-8, Warszawa 1900-1927.
SWil	Zdanowicz A. i in., <i>Słownik języka polskiego</i> , Wilno 1861.
SWOWN	Sobol E. (red.), <i>Słownik wyrazów obcych. Wydanie nowe</i> , Warszawa 1995.

Bibliografia

- Czarkowski L., 1909: *Słowniczek najpospolitszych rusycyzmów*, Wilno.
- Karaś H., 2002: *Gwary polskie na Kowieńszczyźnie*, Warszawa – Puńsk.
- Kosman M., 1992: *Orzeł i Pogoń. Z dziejów polsko-litewskich XIV-XX wieku*, Warszawa.
- Krasnowolski A., 1919: *Najpospolitsze błędy językowe zdarzające się w mowie i piśmie polskim*, Warszawa.
- Kryński A. A., 1920: *Jak nie należy mówić i pisać po polsku*, Warszawa.
- Kurzowa Z., 1985: *O polskich dialektach kresowych*, „Język Polski” LXV, s. 99-108.
- Kurzowa Z., 1993: *Język polski Wileńszczyzny i kresów północno-wschodnich XVI-XX w.*, Warszawa – Kraków.
- Łętowski A., 1915: *Błędy nasze. Rzecz o czystości języka polskiego na Litwie*, Wilno.
- Masojć I., 2001: *Regionalne cechy systemu gramatycznego współczesnej polszczyzny kulturalnej na Wileńszczyźnie*, Warszawa.
- Mędelska J., 1993: *Język polski na Litwie w dziewiątym dziesięcioleciu XX wieku*, Bydgoszcz.
- Mędelska J., 1999: *Język „Prawdy Wileńskiej”. Północnokresowa polszczyzna kulturalna w początkach sowietyzacji Wilna i Wileńszczyzny*, Bydgoszcz.
- Mędelska J., 2000: *Język polskiej prasy wileńskiej (1945-1979)*, t. II: *Lata 1945-1959*, Bydgoszcz.
- Mędelska J., 2001: *Język polskiej prasy wileńskiej (1945-1979)*, t. III: *Lata 1960-1979*, cz. 1.: *Fonetyka, słowotwórstwo, fleksja, składnia*, Bydgoszcz.
- Mędelska J., 2004: *Język polskiej prasy wileńskiej (1945-1979)*, t. III: *Lata 1960-1979*, cz. 2.: *Słownictwo. Wyrazy*, Bydgoszcz.
- Mędelska J., Marszałek M., 2005: *Za murem. Polszczyzna wydawnictw publikowanych w Republice Litewskiej w latach 1919-1940 (na tle ogólnopolskim i północnokresowym)*, t. I: *Fonetyka, grafia*, Bydgoszcz.

- Nitsch K., 1925: *Język polski na Wileńszczyźnie*, „Przegląd Współczesny” 33, s. 25-32.
- Pizło T., 1936/37: *Błędy językowe polskie młodzieży litewskiej*, „Poradnik Językowy”, nr 1, s. 12-18.
- Porayski-Pomsta J. (red.), 1999: *Sytuacja językowa na Wileńszczyźnie*, Warszawa.
- Rieger J. (red.), 1999: *Język polski dawnych Kresów Wschodnich*, t. II, Warszawa.
- Sawaniewska-Mochowa Z., 1990: *Poradnik Jana Karłowicza jako źródło poznania potocznej polszczyzny północnokresowej*. Słownictwo, Warszawa.
- Sawaniewska-Mochowa Z., 1991: *Bibliografia prac o polszczyźnie kresowej*, [w:] *Studia nad polszczyzną kresową*, t. VI, red. J. Rieger, W. Werenicz, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk – Łódź, s. 223-254.
- Sawaniewska-Mochowa Z., 1995: *Bibliografia prac o polszczyźnie kresowej za lata 1989-1993 (z uzupełnieniami do roku 1988)*, [w:] *Studia nad polszczyzną kresową*, t. VIII, red. J. Rieger, Warszawa, s. 265-282.
- Sawaniewska-Mochowa Z., 2002: *Ze studiów nad socjolektem drobnej szlachty kowieńskiej XIX wieku*, Bydgoszcz.
- Sykulski J., 1935/36: *Spostrzeżenia nad błędami językowymi młodzieży szkolnej w Słonimie*, „Poradnik Językowy”, nr 1, s. 9-11.
- Szczerbowicz-Wieczór L., 1881: *O skażeniu obecnym języka polskiego w prasie*, Płock.
- Szostakowski J., *Prasa polska na Litwie 1939-1990* (maszynopis pracy doktorskiej).
- Szwed J., 1931: *Mów poprawnie! Słownik błędów językowych*, Wilno.
- Szwejkowska H., 1929: *Imięstów przeszły czynny na -szy*, „Język Polski” XIV, s. 71-75.
- Szwejkowska H., 1934: *O pomieszaniu rodzaju w czasie przeszłym u litewskich Polaków*, „Język Polski” XIX, s. 183-184.
- Turska H., 1930: *Język polski na Wileńszczyźnie*, [w:] *Wilno i Ziemia Wileńska*, red. H. Turska, t. I, Wilno, s. 219-225.
- Walicki A., 1879: *Błędy nasze w mowie i piśmie ku szkodzie języka polskiego popełniane, oraz prowincjonalizmy*, Warszawa.
- Zasztowt L., 1997: *Kresy 1832-1864. Szkolnictwo na ziemiach litewskich i ruskich dawnej Rzeczypospolitej*, Warszawa.
- Zielińska A., 2002: *Polska mniejszość na Litwie Kowieńskiej. Studium socjolingwistyczne*, Warszawa.

Summary

The article presents lexis unrecorded in Polish prescriptive sources, taken from „Kurier Wileński”, which was published in the years 1924-1939. Peculiar words are listed in a form of a dictionary with quotes of textual illustrations and – in some cases – certain conclusions. The study aims at showing a lexical material unknown to dictionaries and documenting its textual use.